

5. Globalizace a hospodářský cyklus

- **Recese na počátku 90. let se vyznačovala časovými posuny mezi USA a Evropou**

Empirické poznatky z recese v letech 1974-1975 a 1980 ukázaly, že ekonomické aktivity mají tendenci souběžného vývoje. Oslabení ekonomické aktivity na začátku 90. let se však nevyvíjelo obdobným způsobem. Recese se v jednotlivých zemích prosadila v odlišných časových periodách. Zatímco v USA, Spojeném království a v Kanadě proběhl útlum ekonomické aktivity v letech 1990-91, v Japonsku, Německu, Francii a Itálii se recese dostavila s dvouletým zpožděním v letech 1992-93. Důsledkem bylo, že korelační koeficienty produkčních mezer mezi zeměmi G-7 poklesly z 0,60 dosažených v letech 1974-1990 na 0,12 v 90. letech.

Vývoj lze vysvětlit působením asymetrických šoků. S jejich přispěním byly účinky mezinárodního hospodářského cyklu na výkyvy ekonomické aktivity v jednotlivých zemích rozloženy v čase. Příkladem může být efekt unifikace Německa, který měl dopad na jiné země v Evropě, ale ne na USA. Dalším příkladem může být Japonsko, kde prasknutí cenové bubliny na trzích aktiv na počátku 90. let vedlo k dlouhodobému útlumu ekonomické aktivity. Důsledkem byla negativní korelace mezi produkčními mezerami USA a Japonska.

- **K příčinám asymetrií patřily strukturální faktory a režimy hospodářské politiky**

Komparace prokázaly důležitost strukturálních faktorů a režimů hospodářské politiky v determinaci síly mezinárodního propojení hospodářských cyklů. Některá propojení ekonomik byla zasažena asymetrickými šoky méně než jiná. Např. souběh pohybu produkčních mezer USA, Kanady a V. Británie zůstal zachován i v průběhu celých 90. let. Silná korespondence hospodářského cyklu USA a Spojeného království je dána silným propojením finančních trhů. Obdobně propojení hospodářských cyklů zemí eurozóny vzrostlo, a to očekávaně v důsledku vzniku hospodářské a měnové unie.

- **Recesi zpravidla spouští americká ekonomika**

USA mají prominentní postavení v transmisi šoků, což se prokázalo v recesích, a to jak na počátku 90. let, tak v roce 2000. Ostatní země G-7 nedisponují takovou schopností spouštět recese. Vyplývá to nejen z velikosti ekonomiky, ale i z dimenze a rozvinutosti finančních trhů. Země G-7 mohou reagovat na nabídkové či poptávkové šoky odlišně z toho důvodu, že existují difference v ekonomické struktuře i v charakteru stabilizační poptávky.

Asymetrie v cyklickém vývoji anglo-saských zemí a zemí eurozóny nebyla evidována v letech 1999 a 2000, kdy vývoj produkční mezery se pohyboval stejným směrem. Asymetrie však nadále převažovaly v případě Japonska.

- **Zahraničně obchodní propojení mezi velkými státy roste již jen mírně**

Síla propojení hospodářských cyklů mezi zeměmi G-7 má významné determinanty ve struktuře mezinárodního obchodu u zboží, služeb i finančních aktiv. Tato struktura vzájemné ekonomické závislosti je výsledkem dynamického procesu generovaného sekulárními trendy technologického progressu a regulatorních změn.

Statistická data porovnávající zahraniční obchodní propojení zemí G-7 v letech 1991-2000 ukázala však jen relativně malý růst vzájemného dovozu a vývozu v průměru o 2 p. b. Nejvyšší podíl vývozu na HDP má Kanada (36,3 %), Německo (26,3 %) a Spojené království (26,3 %). Údaje svědčí o tom, že větší růst dynamiky obchodu probíhá mezi velkými a malými státy.

- **Růst úlohy finančních trhů**

Finanční trhy jsou významným kanálem přenosu šoků a poruch přes hranice států. Podstatou transmisního mechanismu je přeshraniční diverzifikace aktiv a pasiv, jež se v 80. a 90. letech mezi zeměmi G-7 zdvojnásobila při výrazné akceleraci v 90. letech.